

ΑΠ' ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Η ΡΕΚΛΑΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ρεκλάμες έμμετρες. Γαμήλιες προπόσεις. Καταστηματαρχαί... Ποιηταί ! 'Ο έξυπνος Βερο- λινέζος μονάβης. 'Ο φαρμακοποιός τού Κολωνακίου και 'ο φερετροποιός τής Δημαρχίας με την πολυπληθή πελατεία. 'Η μακαρονοειδής ρεκλάμα τού δημοδιδασκάλου τών Γαρ- γαλιάνων. Μνημέσυνα και κηδείες. Τά εχχαριστήρια.

Πρό 50 ετών οι ρεκλάμες ήσαν πιο πρωτότυπες απ' τις σημερινές και είχαν επιπλέον πνεύμα.

Οι καταστηματαρχαί κατέφυγαν πολλές φορές και στην ποίηση και μάλιστα σε ποιητάς σατυρικούς τής εποχής των.

Νά π. χ. μία ρεκλάμα που δημοσιεύθη στα 1890 στην «'Εφη- μερίδα» τού Κορομηλά.

Είνοι απόνοι στον γνωστό ήχο τής «'Αύρας τού Γίρω-Νικόλα».

Κρατώντας απ' τού χέρι μιά βεντάλια / 'Επιγα ο'έσχε, λακάδια, δάση, / και κάνοντας άερα στα κεφάλια / κι' ή ζούτη τού κεφάλι τού θα πάση / τρέχει στα Φάληρα, στη Κηφισιά / στους δρόμους, στις πλατείες κερπαιτεί / γυρεύοντας ο κόσμος τής θροσά. / και τήν ζητεί τού κάκου τή ζητεί.

Τήν βόσκαι επί τέλους δίγα είνουα, / φορώντας σ'ο κεφάλι «'Πουπουλιένα» / Και οτ' «'Αστου» τρέχουν θλο: βαστικοί / π' ά έναν' είναι στη «'Πρωτοική».

'Ητο δέ ή ρεκλαμαροειμένη «'Πουπουλιένα» ρεμπουμπλικα πολύ έλαφρά και μοντέρνα...

'Οπου δέ δέν ύπήρχον ποιηταί, οι ίδιοι καταστηματαρχαί ένα- ναν στίχους, όπως στο τυποκλείο τού Παπαδοπούλου στην Κέρκυρα:

Μεγάλας Παπαδόπουλου, δπον πουλεί τή μύ'ρα, / μέσα τους κέρβρον 'Αγγλική όλόχρηση μιά λίρα.

'Οτι ο κόσμος πρό ήμίσεως αιώνας είχε και γούστο και πνεύμα άποδεικνύεται και από τού ότι τότε προσέ- φεραν για κάθε άναγκη τής ζωής των, που ήθελε κάποια έξωτερέυσι, σε ποιητάς για να ψάλλουν και διαλαλήσουν τού εύτυχές γεγονός.

Νά π. χ. μιά πρόποις τού Ραγκαβή, γε- νομενη για τούς γαμούς τού Στεφάνου Καραθεοδωρή μετά τής Δασποινης Πετρο- κοκκιου :

'Εγείρομαι εις πρόποιον, άν και ποτέ μη πίνων / ούχ' ήτιο δημοσπρόθυμος λυμβάνω τό ποτήριον. / εν αισθημα κυκλοφορεί έντος μου μεθυστήριον / θερμαινει τήν καρδια μου χαρά, ύπερ' τον οίον.

Τοις νεονύμοις φερομεν εύχων έκατομύριον / απόλοιον των αγαθών, άπάντων των γήνων, / και έρωτα άγχατον, τού πρώτον εκ εικών / προς άν, ουδέν' εοτι χρυσά, αδάμας και άγγίριον.

Εύδαίμων εύμη! Πάντοτε εύδαίμων καθώσ ήτον / οτε και στην κομοδοαν τήν στεφάνην τών χαριτων / προσήρχε τόν Στεφάνον τής είνενοβς ζωής τής.

Εύδαίμων, πώε, άπήνησαν έπίσης ο νυμφίος / τήν Δέσποιναν τού βίου του, και έλος των ο βίος / έστα χαρά εύχλις, έρωε θερμός και πλάτις.

Γιά να φαντασθή κανείς μέχοι ποίου σημείου έκκεντροικότητας και λαομαγνητισμού έφθασεν ή ρεκλάμα σήμερα στην Εδρώπη άρκεί να δημοσιευόμεν εδώ τη διαφήμησιν ενός όπαροπώλου τού Βερολίνου, ο όποιος τήν εύτύπως και τήν σκόρπις σε όλο τού Βε- ρολίνου σε «'Φάιγ Βολάν».

«'Δέν είναι γνωστόν, άν τού μύλον, τού όποιον ο Γουλιέλμος Τέλλος έπέρας με τού βέλου τού έπάνου στο κεφάλι τού προσφιλοός υιού τού ήτο ώριμον και άν τού μύλον, τού όποιον ο Πάρις προσέφεραν ως επαθ- λον εις τήν 'Αφροδίτη δέν ήταν σάκιο και σκληρόβρωτο ως ή. καρδιά τής φραίας 'Ελένης, εις έλαρος τής όποιας τόσα έλέχθησαν. Πιθανώς τού μύλα με τά όποια ό'Ιππομήνης ένίκησε τήν 'Αταλάντην, τά χρυσά μύλα τών 'Εσπερίδων για τά όποια έδεινοπά- θησαν ο 'Ηρακλής, και τού μύλον τού Παραδείσου, τού όποιον ύπήρξε αλίτα τήςδυστυχίας τής ανθρωπότητος να ήσαν μύλα καλά. Σας δεδακώ έμωε ότι όλα αυτά δέν έζιζαν περισσότερο από τά ίδια μου, από άπόψους φραιότητος και γήνειας. Μένον 60 πφάνχη ή λίτρα! Σπεύσατε !...»

'Αλλά δέν είναι όλιγοτέρο πρωτότυπος και ή κάμητι ειδοποίησις ενός φαρμακοποιού που ήταν πρό τριακονταετίς στο Κολωναί :

«'Πρός τούς Κολωνακίώτας, / Εχχαριστώ μετ' εθγνωμόνης τούς κατοίκους / τής συνοικίας μας, επί τή διατρανωθείση τελευταίως

συμπαθείς των πρός τού φαρμακείον μου, όπερ θέλει εξακολουθήση άναποκρινόμενον εις τήν εθνηγή ταύτην έμπιστοσύνη των προθύμων και όποχρεωτικών γειτόνων μας. Τούς εχχαριστώ»

'Η ή έπόμηνη.

«'Πόλλους φερετροποιέου.

Μέλλον ν' αναλάβω άλλην έργασίαν, πολώ τού από όκταστίας ιδρυ- δέν και λειτουργού μετ' καλής πελατείας, κάτωθεν τής δημαρχίας φερετροποιέον μου, ως τούτο εύρισκεται. Πληροφορια παρ' έμού από πρωςίας μέχοις έσπέρας.

Σε μιά εφημερίδα δέ τής Κερκύρας, ένας οδοντοιατρός έντός των άλλων έγραφε :

«... Κατασκευάζω τεχνητούς οδόντας και οδοντοστοιχίας... έφαρ- μοζόμενοι άνευ τής εξαγωγής των ετών».

'Αμήμητος δέ είναι ή άγγελία ή δημοσιευθείσα εις τήν «'Εφη- μερίδα» τού Κορομηλά στα 1891 ενός δημοδιδασκάλου εκ Γαργα- λιάνων, συνιστώντος ένα ιδιωτικό σχολείο, που ίδρυσε αυτό :

'Η άγγελία φερε τον μετωμόφρον τίτλον «'Πρόγγραμμα» και άρχίζει :

«'Τό όποχρεωτικό καθήκον και έν τή παρόντι λίαν χαίρει και έν τή μέλλοντι θέλει θεωρεί ως διηνεγμάς σύμ- φωνα, ότι ού τού πρόπλα- μα εκ τής θεμελίωσης των έλπίδων περί τής έθνομικής εκπαίδευ- σους έδημοουργήθη, εκ των παραδόσεων και τού πόθου πασά των διαφόρων διευθυντών τού Διδασκαλείου, έν τή βαλβίδη τής άναρχής δημοτικής εκπαίδευσους.

«'Εγώ δέν έν τή ύπαιγχι τού ήμετέρου καθήκοντος είμαι, κατά σμπησιον μικρός μέν, άλλ' εθσεβής δημοδιδάσκαλος και θερμός λά- τρης έν τή επαγγέλματι τούτφ και εχχαριστώ

έμας φιλομουσι γονείς και συμπολίται δια τήν μόρφωση και άποστολήν των τέκνων σας εις τού άρι άνοχθέν ύφ' ήμων ίδιούσων ήθητον δημοτικών σχολείον έν τή συνοικία Χρσοδι- τοειτικά και έν τή οικία Χρήστου Χαλαζώνι- του και εχχομαι όπως αυτό τούτο διαφωτίσει και διαφυλάττει ή θεία προνοια προς πλήρω- σιν των ήμετέρων πόθων, εχχομένοσ όπως τ' άλλα ήμιν έν τή σχολίω τούτφ, ώσι άπειρο- πληθή, ως λαμπροί και άπειροπληθείς είναι οι άστέρες τής πατρίδος ήμων δια τού ήμετέ- ρου άγίου, ως, τού ίδιούδς των πόθων και των παραδόσεων ών και πρότερον παρέδιδον.

'Εν Γαργαλιάνων τή 8 Μαΐου 1891 κτλ.»

'Αλλ' άν ή ρεκλάμα τών δημοσιευόμεσν και των τοίγων, με δυ- σκολία εισηγήθη στην 'Ελλάδα, μιά άλλη ρεκλάμα, ύπολανθάνουσα τρώπον τινά, ή τών έννομογράφων διακριβών και των εχχαριστι- ρίων ήκμασε πάντοτε έννοια. 'Ο μακροήτης καθηγητής τού Πανε- πιστημίου Λάμπρος διηγείτο ότι έδιάβασε δυό τέτοιες ειδοποιή- σεις, τήν μίαν πενθοσίου συζύγου, τήν άλλη πενθοσίντος πατρός, που εχχαριστούσαν ποιους νομίσει :

Τόν κόσμον που παρεφθέρησε στο μνημόσυνο ; / Τούς φίλους που συγκλάσσαν μαζί τους ; / Τίποτε από αυτά. Εχχαριστούσαν τόν... ζαχαροπλάστη που έμας τον δίσκο με τά κόλλυβα !

Νό ή μία :

«'Τελόσας σήμερα τού μνημόσυνον δια τόν θάνατον τού προσφιλοός μου υιού, εχχαριστώ εκ καρδιάς τόν ζαχαροπλάστην κ.... δια τόν καλλιτεχνικόν δίσκον των κολλύβων τόν όποιον κατασκευάσας και όστις διήγειρε τήν προσοχήν όλων των παρεφθεθένων. Συνιστώ δε τούτον και τούς φίλους και τούς παρακαλώ να τόν προτιμήσουν εις παρομοίαις περιπτώσεις».

Νά και ή άλλη :

«'Τή παρελθούσαν Κυριακήν έτέλεσα έν Μεγάροισ τού μνημόσυνον τής μεταστάσης πολυκλαύστου συζύγου μου Μαργίτφ. Τον δίσκον των κολλύβων κατασκευάσας καλλιτεχνικάτα και έφρόντισα να άποστείλφ κα- λώς συσκευασμένον δια τού σιδηροδρόμου ο άμήμητος πλέον καταστάς κατασκευαστής δίσκων και αρχιτέ- τατος τών έν 'Αθήναις ζαχαροπλάστων κ.... Δι'ό και εκφράζω προς αυτόν τας άπειρους μου εχχαριστίας».

'Αλλά για τού είδους άνωθεν τίς ρεκλάμες θα γράψουμε άλλους ειδικότερα.

'Ο Παλιός

